

Schinkelshoek & Verhoog

Thuis in Den Haag

De negen aanbevelingen van prof. Jouke de Vries

1. Kamerleden zouden bij Kamerdebatten mobiele telefoons thuis moeten laten en Twitter en masse moeten verlaten. Het geeft rust en maakt een trage, kwalitatief sterkere democratie mogelijk. Twitter is slechts een afspiegeling van de werkelijke werkelijkheid en die is rustiger dan op Twitter. Op Twitter is de burgeroorlog al uitgebroken. Er is behoefte aan *slow democracy*. Dat betekent dat de relatie tussen de globalisering, de nationale overheid en de regio's beter moet worden doordacht.
2. Democratie betekent tevens zelfbeheersing. Men hoeft niet overal politiek van te maken. De agenda van de Kamer is overvol en de Tweede Kamer lijkt een burn-out-fabriek te zijn geworden. Kamerleden reageren niet meer zelfstandig, maar vooral op basis van mediaberichten en onderhouden ongezonde relaties met die media.
3. Er bestaat geen duidelijk machtscentrum meer in de politiek. Kleine entiteiten nemen het steeds meer op tegen de klassieke machthebbers: de staat en de grote bedrijven. Daarom is de procedurele legitimiteit van de politiek zo van groot belang. Vooraf moet worden afgesproken dat Kabinet en Kamer het laatste woord hebben, waarbij de burger en organisaties juridische bescherming wordt geboden.
4. Interesse in andere meningen en opvattingen kan behulpzaam zijn om op een rationele manier tot een oplossing van problemen te komen. Tolerantie voor andere meningen is belangrijk voor het functioneren van de democratie.
5. Politiek handelen is wezenlijk iets anders dan bestuurlijk handelen. Bij politiek worden zaken aangezet, na de verkiezingen dienen er bestuurlijke oplossingen te komen. Dat betekent dat politieke partijen ook de wil tot bestuurlijke samenwerking moeten hebben.
6. Het recht dient te bemiddelen tussen verschillende maatschappelijke belangen en niet een overduidelijke keuze voor één belang te maken. De rechterlijke macht wordt anders onderdeel van het politieke proces. Dat is zij al te veel geworden: zie de verwijten over politieke processen tegen Wilders en Baudet en de rechterlijke uitspraken over het milieu.
7. Abrupte besluitvorming dient te worden voorkomen omdat het een recept is voor beleidsfalen. Naar aanleiding van rechterlijke uitspraken moest het beleid abrupt gestopt worden. De stikstofcrisis is het meest duidelijke voorbeeld maar ook de Klimaatcrisis moet snel worden opgelost, terwijl daarbij vraagtekens kunnen worden geplaatst. De snelheid van besluit en beleidsvorming leidt bijvoorbeeld tot het beleidsfiasco rond de biomassacentrales.

8. Een ideologie van diversiteit en inclusiviteit verdraagt zich slecht met het op voorhand uitsluiten van politiek rechts bij de kabinetsformatie. Daardoor worden heel veel stemmen buiten de machtsvorming van de democratie gehouden. Het populisme verdraagt zich op haar beurt slecht met het feit dat de populistische partijen zelf, intern weinig democratie kennen. Bovendien moet de vraag worden gesteld of de voortdurende polarisatie de aanhangers van de populistische partijen veel oplevert.
9. Om de verdeeldheid van de bevolking te verkleinen en af te komen van de kop-of-munt-democratie is het formuleren van strategische doelen van belang. Als elke organisatie per vijf jaar een strategie formuleert, dan zou dit ook moeten gelden voor de Nederlandse staat. Alleen de inhoud kan er voor zorgen dat de stemverhoudingen duidelijker worden.